

UCHWAŁA NR LII/374/2023
RADY GMINY NOWOGRÓDEK POMORSKI
z dnia 21 grudnia 2023 r.

w sprawie uchwalenia Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej na lata 2024-2027 w Gminie Nowogródek Pomorski

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. z 2023 r., poz. 40, ze zm.) oraz art. 6 ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (t.j. Dz. U. z 2021 r., poz. 1249, ze zm.) Rada Gminy w Nowogrodku Pomorskim uchwala, co następuje:

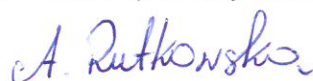
§ 1. Przyjmuje się Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej na lata 2024-2027 w Gminie Nowogródek Pomorski, w brzmieniu stanowiącym załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Traci moc uchwała nr XLII/292/2022 Rady Gminy Nowogródek Pomorski z dnia 20 grudnia 2022 r. w sprawie uchwalenia Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2023-2027 w Gminie Nowogródek Pomorski.

§ 3. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Nowogródek Pomorski.

§ 4. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodnicząca Rady Gminy

Angelika Rutkowska

Uzasadnienie:

Obowiązek opracowania gminnego programu przeciwdziałania przemocy domowej i ochrony osób doznających przemocy domowej wynika z art. 6, ust. 2 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej. Zgodnie z ustawą do zadań własnych gminy należy w szczególności tworzenie gminnego systemu przeciwdziałania przemocy domowej, w tym między innymi opracowanie i realizacja gminnego programu przeciwdziałania przemocy domowej i ochrony osób doznających przemocy domowej. Program określa działania, których celem będzie zmniejszenie skali zjawiska przemocy domowej oraz stworzenie jednolitego i profesjonalnego systemu pomocy dla osób zagrożonych lub dotkniętych problemem przemocy domowej.

W 2022 roku Rada Gminy przyjęła Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2023-2027 w Gminie Nowogródek Pomorski, jednakże po zmianach w ustawie o przeciwdziałaniu przemocy domowej konieczne jest wprowadzenie zmian w Gminnym Programie w zakresie nazewnictwa oraz form pomocy i wsparcia dla osób doznających przemocy domowej i działań wobec osób stosujących przemoc domową. Aktualizacji wymagają kierunki i rodzaje działań dotyczących celów szczegółowych programu oraz wskaźniki realizacji.

Wobec powyższego przyjęcie uchwały jest zasadne.

Załącznik do uchwały LII/374/2023

Rady Gminy Nowogródek Pomorski

z dnia 21 grudnia 2023 r.

**GMINNY PROGRAM PRZECIWDZIAŁANIA
PRZEMOCY DOMOWEJ I OCHRONY OSÓB
DOZNAJĄCYCH PRZEMOCY DOMOWEJ NA LATA
2024 – 2027 W GMINIE NOWOGRÓDEK POMORSKI**

SPIS TREŚCI

WSTĘP.....	2
I. INFORMACJE OGÓLNE I PODSTAWY PRAWNE	3
II. CHARAKTERYSTYKA ZJAWISKA PRZEMOCY DOMOWEJ ..	3
III. DIAGNOZA ZJAWISKA PRZEMOCY DOMOWEJ W GMINIE NOWOGRÓDEK POMORSKI	8
IV. PODMIOTY FUNKCJONUJĄCE NA TERENIE GMINY NOWOGRÓDEK POMORSKI ŚWIADCZĄCE POMOC W PRZECIWDZIAŁANIU PRZEMOCY DOMOWEJ ..	11
V. CEL GŁÓWNY PROGRAMU	12
VI. CELE SZCZEGÓŁOWE PROGRAMU	13
VII. ADRESACI PROGRAMU	20
VIII. REALIZACJA PROGRAMU	21
IX. PROGNOZOWANE EFEKTY	21
X. MONITORING I SPRAWOZDAWCZOŚĆ	22
XI. ŹRÓDŁA FINANSOWANIA PROGRAMU	22

WSTĘP

Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. wskazuje, że każdy ma prawo do ochrony prawnej życia prywatnego, rodzinnego, czci i dobrego imienia oraz decydowania o swoim życiu osobistym. Rodzina jest bytem faktycznym i prawnym chronionym przez konstytucję i cały system prawny.

Kodeks Karny w art. 207 przewiduje kary pozbawienia wolności za fizycznie lub psychicznie nad osobą najbliższą lub nad inną osobą pozostającą w stałym lub przemijającym stosunku zależności od sprawcy albo nad małoletnim lub osobą nieporadną ze względu na jej stan psychiczny lub fizyczny.

Rodzina, zdaniem socjologów i najprostszych jej definicji, to najważniejsza, podstawowa grupa społeczna, na której opiera się całe społeczeństwo. Niestety przemoc domowa jest zjawiskiem powszechnym. Świadczą o tym statystyki policyjne, w których każdego roku odnotowuje się kilkanaście tysięcy przypadków przestępstwa znęcania oraz kilkadziesiąt tysięcy przypadków zakładania procedur „Niebieskich Kart”.

Zadaniem państwa jest ochrona rodziny przed zagrożeniami płynącymi z zewnątrz i wewnątrz, w tym zwłaszcza przed przemocą ze strony osób najbliższych. Kwestia przemocy domowej stanowi ogromne wyzwanie dla służb i instytucji zainteresowanych losem osób zagrożonych przemocą lub już jej doświadczających oraz zaspokojeniem ich potrzeb i praw.

Zmniejszenie skali zjawiska przemocy domowej jest procesem wymagającym czasu, wysiłku, nakładów finansowych, zaangażowania wielu służb, a także zmiany świadomości społecznej. Ze względu na swoją złożoność zjawisko przemocy domowej jest problemem, z którym borykają się zarówno wymiar sprawiedliwości, funkcjonariusze Policji oraz prokuratorzy, ale także pracownicy pomocy społecznej, służby zdrowia oraz oświaty.

Obowiązek opracowania gminnego programu przeciwdziałania przemocy domowej i ochrony osób doznających przemocy domowej wynika z art. 6, ust. 2 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej.

Tworząc Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej na lata 2024 – 2027 opierano się na z ustawie z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej oraz innych odpowiednich aktach prawnych, Krajowym Programie Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na rok 2023, Projekcie Rządowego Programu Przeciwdziałania Przemocy domowej na lata 2024 – 2030, Powiatowym Programie Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Powiecie Myśliborskim na lata 2021-2024, Informacjach dotyczących realizacji przez Policję procedury „Niebieskie Karty” w 2019, 2020 oraz 2021 r., informacjach zamieszczonych przez Ogólnopolskie Pogotowie dla Ofiar Przemocy w Rodzinie „Niebieska Linia” oraz dostępnych publikacjach i dokumentach wewnętrznych Gminnego Zespołu Interdyscyplinarnego ds. przeciwdziałania przemocy domowej gminy Nowogródek Pomorski.

Opracowanie Programu poprzedzone zostało rozpoznaniem skali zjawiska przemocy na terenie gminy Nowogródek Pomorski przygotowanym na podstawie danych gromadzonych przez Zespół Interdyscyplinarny na przestrzeni lat 2019-2022.

Realizacja Programu powinna przyczynić się do ograniczenia zjawiska przemocy na terenie gminy. Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej przygotowano na lata 2024-2027. Zakreślone w nim cele i kierunki działań mają charakter ramowy i mogą podlegać modyfikacjom.

I. INFORMACJE OGÓLNE I PODSTAWY PRAWNE

Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej jest dokumentem uwarunkowanym prawnie. Obowiązek jego przygotowania stanowi realizację zapisów art. 6 ust. 2 pkt. 1 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej. Na treść i realizację Programu mają wpływ następujące akty prawne:

1. Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. (t.j. Dz. U. z 1997 r., nr 78, poz. 483, ze zm.),
2. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (t.j. Dz. U. z 2021 r., poz. 1249, ze zm.),
3. Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t.j. Dz. U. z 2023 r., poz. 901, ze zm.),
4. Ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks karny (t.j. Dz. U. z 2022 r., poz. 1138, ze zm.),
5. Ustawa z dnia 25 lutego 1964 r. Kodeks rodzinny i opiekuńczy (t.j. Dz. U. z 2020 r., poz. 1359, ze zm.),
6. Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (t.j. Dz. U. z 2023 r., poz. 2151),
7. Krajowy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na rok 2023,
8. Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 6 września 2023 r. w sprawie procedury "Niebieskie Karty" oraz wzorów formularzy "Niebieska Karta" (Dz. U. z 2023 r., poz. 1870),

II. CHARAKTERYSTYKA ZJAWISKA PRZEMOCY W RODZINIE

Zjawisko przemocy domowej definiowane jest przez art. 2 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej, zgodnie z nim przez przemoc domową należy rozumieć jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie, wykorzystujące przewagę fizyczną, psychiczną lub ekonomiczną, naruszające prawa lub dobra osobiste osoby doznającej przemocy domowej, w szczególności:

- a) narażające tę osobę na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia lub mienia,
- b) naruszające jej godność, nietykalność cielesną lub wolność, w tym seksualną,
- c) powodujące szkody na jej zdrowiu fizycznym lub psychicznym, wywołujące u tej osoby cierpienie lub krzywdę,

d) ograniczające lub pozbawiające tę osobę dostępu do środków finansowych lub możliwości podjęcia pracy lub uzyskania samodzielności finansowej,

e) istotnie naruszające prywatność tej osoby lub wzbudzające u niej poczucie zagrożenia, poniżenia lub udręczenia, w tym podejmowane za pomocą środków komunikacji elektronicznej.

Przemoc definiowana jest poprzez różne dziedziny nauki, stąd często określana jest jako wieloaspektowa. Każdorazowo widziana jest jednak jako intencjonalne działanie jednej osoby wobec drugiej, które wykorzystując przewagę sił narusza prawa i dobra osobiste jednostki, powodując cierpienia i szkody.

Przemoc domowa może przyjmować różne formy:

1. Przemoc fizyczna – wszelkie działania polegające na użyciu siły i prowadzące do naruszenia nietykalności cielesnej, np. popychanie, policzkowanie, kopanie, duszenie, bicie, używanie broni.
2. Przemoc psychiczna – umyślne działania wykorzystujące mechanizmy psychologiczne, np. poniżanie, naśmiewanie się, kontrolowanie, ograniczanie kontaktów, izolacja, krytykowanie, groźby, niepokojenie.
3. Przemoc seksualna – wymuszanie obcowania płciowego i innych czynności seksualnych.
4. Przemoc ekonomiczna – działania prowadzące do całkowitego finansowego uzależnienia ofiary od sprawcy, np. uniemożliwienie podjęcia pracy, niezaspokajanie materialnych potrzeb rodziny, odbieranie zarobionych pieniędzy.

Przemoc ma kilka charakterystycznych cech:

- jest intencjonalna – stanowi zamierzone działanie (lub zaniechanie działania) ukierunkowane na drugiego człowieka. Ma na celu kontrolowanie i podporządkowanie sobie ofiary,
- siły są nierówne – we wzajemnej relacji jedna ze stron ma przewagę nad drugą i przewagę tę wykorzystuje do osiągnięcia swojego celu. Ofiara jest słabsza, a sprawca silniejszy. Źródłem dysproporcji sił są zazwyczaj wiek, płeć, stan zdrowia oraz różne zależności, np. ekonomiczna czy relacja dziecko - rodzic. Owo wykorzystanie siły i władzy w sposób, który jest krzywdzący dla innych członków rodziny jest elementem najbardziej znaczącym w przemocy domowej,
- narusza prawa i dobra osobiste – sprawca wykorzystuje istniejącą lub stworzoną przez okoliczności asymetrię sił i władzy i narusza podstawowe prawa człowieka np. prawo do godności, szacunku czy nietykalności cielesnej,
- powoduje cierpienie, ból i krzywdy moralne – sprawca naraża życie i zdrowie ofiary na poważne szkody, w tym szkody przeżywane bardzo subiektywnie. Doświadczanie bólu i cierpienia sprawia, że ofiara traci zdolność do samoobrony.

Inną niż opisywane wyżej formy przemocy jest zaniedbanie. Stanowi ono ogół zachowań polegający na niezaspokajaniu potrzeb zarówno fizycznych jak i psychicznych, naruszenie obowiązku opieki względem zależnych osób bliskich. Zaniedbanie jest formą przemocy ekonomicznej i objawia się między innymi jako nie przekazywanie środków na utrzymanie, pozbawianie jedzenia, ubrania, schronienia, brak pomocy w chorobie, nie udzielenie pomocy, uniemożliwianie dostępu do miejsc zaspokojenia podstawowych potrzeb: jak np. mieszkania,

kuchni, łazienki, łóżka itp. W konsekwencji powoduje stopniowe wycofywanie się osoby doświadczającej przemocy z wszelkiej aktywności.

Stosunkowo nową formą przemocy jest Cyberprzemoc (przemoc elektroniczna) – stosowana poprzez: prześladowania, zastraszania, nękanie, wyśmiewanie innych z wykorzystywaniem Internetu i narzędzi typu elektronicznego takich jak: SMS, e-mail, witryny internetowe, fora dyskusyjne w Internecie, portale społecznościowe i inne.

Cechą charakterystyczną zjawiska przemocy domowej jest tendencja do powtarzania się pewnych prawidłowości nazwanych cyklem przemocy. W cyklu przemocy obserwuje się następujące po sobie fazy:

1. Faza narastającego napięcia –charakteryzuje się wzrostem napięcia i natężeniem sytuacji konfliktowych. Na tym etapie dochodzi do rozmaitych incydentów takich jak np. przejawy zazdrości, gniewu, kontrolowanie członków rodziny, używanie obraźliwych słów, poniżanie bliskiej osoby. Sprawca jest stale poirytowany i prowokuje kłótnie. Osoba, wobec której kierowana jest złość partnera stara się za wszelką cenę uspokoić sytuację zaspakajając żądania partnera i robiąc wszystko by poprawić mu nastrój. Często sama obarcza się winą za jego zachowanie i dąży do zadośćuczynienia i uszczęśliwienia sprawcy.
2. Faza ostrej przemocy – następuje wybuch gniewu i wyładowanie agresji na ofierze. Ta faza trwa stosunkowo krótko, ale może się zakończyć dramatycznie: pobiciem, uszkodzeniem ciała, a nawet śmiercią zaatakowanej osoby. W trakcie ataku ofiara robi wszystko, żeby ochronić siebie i uspokoić partnera. Zabiegi te jednak rzadko przynoszą pożądany skutek. Wraz z ustaniem aktu przemocy ofiara znajduje się w stanie szoku, nie chce uwierzyć w to, co się stało. Pojawia się u niej przerażenie, bezradność, poczucie wstydu.
3. Faza miodowego miesiąca – jest to faza skruchy ze strony sprawcy, okazywania żalu, miłości. Agresor usprawiedliwia swoje zachowanie, okazuje żal z powodu tego, co się stało i obiecuje, że to już się więcej nie powtórzy. Na nowo zdobywa zaufanie osoby, którą skrzywdził, staje się miły, uczynny. W tej fazie ofiara często wycofuje się z wcześniej podjętych działań, rezygnuje z pomocy, wycofuje skargi. Stopniowo sprawca przestaje być miły, napięcie ponownie narasta i faza kończy się nawrotem przemocy. Ta faza ma bardzo silny wpływ na pozostawanie w pozostawanie ofiary w krzywdzącym związku, powstają złudne nadzieje, ofiara zapomina o koszmarze dwóch poprzednich faz. Prawdziwym zagrożeniem jest fakt, że przemoc w następnym cyklu jest jeszcze gwałtowniejsza.

Cykle przemocy mogą trwać przez wiele lat, przy czym zwykle skracają się fazy narastającego napięcia i ostrej przemocy. Po pewnym czasie faza miodowego miesiąca zanika całkowicie.

Zjawisko przemocy charakteryzuje się pewnymi ogólnymi mechanizmami, są to:

5. Syndrom wyuczonej bezradności - poddanie się, nie podejmowanie działań, które wynika z przekonania, że cokolwiek się zrobi nie będzie to miało znaczenia dla zmiany sytuacji. Przejawia się w biernym znoszeniu przez ofiarę zachowań krzywdzących, pomimo, że czasem ma ona świadomość, że zachowania te są bezprawne, naruszają prawa osobiste i normy społeczne. Ofiara ma poczucie, że jest krzywdzona, źle traktowana, że sprawca nie powinien tak postępować, że znęcanie

się nad członkiem rodziny jest przestępstwem, jednak nie jest w stanie zmotywować się do działania.

6. Zjawisko prania mózgu - szereg zabiegów stosowanych w celu zmiany przekonań, uczuć, potrzeb, postaw, po to aby osoba manipulowana działała zgodnie z oczekiwaniami osoby manipulującej. Najczęściej używanymi metodami prania mózgu są: izolacja, poniżanie i degradacja, monopolizacja uwagi, groźby i demonstracja wszechmocy oraz sporadyczne okazywanie pobłażliwości. Konsekwencjami „prania mózgu” są m.in. utrata poczucia własnej wartości oraz podporządkowanie się sprawcy.
7. Zespół stresu pourazowego - to zaburzenia lękowe występujące u ofiar napadów, gwałtów i innych traumatycznych wydarzeń, np. wojen, klęsk żywiołowych, wypadków drogowych. Dotyczą sytuacji, w których człowiek jest narażony na utratę zdrowia i życia. Objawami zespołu stresu pourazowego są m.in. zaburzenia snu, drażliwość, wybuchy gniewu, złości, czujność, natarczywe wspomnienia, koszmary senne.
8. Proces wiktylizacji - to proces wchodzenia w rolę ofiary. Na skutek tego procesu zmienia się poczucie tożsamości maltretowanej osoby. Doświadczanie przemocy powoduje utratę poczucia bezpieczeństwa, zaufania do siebie i innych. Ofiara odczuwa bunt, rozpacz, niesprawiedliwość i krzywdę. Często czuje się jak małe dziecko i pragnie wycofać się z życia. Jeśli na tym etapie otrzyma pomoc, proces może się dalej nie posunąć. Ofiara z czasem nie dostrzega grożącego jej niebezpieczeństwa. Nie widzi też zmian, jakie zaszły w jej psychice – traci zdolność samooceny, wołanie o pomoc nie jest skuteczne a wręcz ją pograża. Na skutek tego wszystkiego zmniejszają się umiejętności radzenia sobie z urazami i krzywdzona osoba zaczyna przystosowywać się do roli ofiary - przestaje się bronić, zaczyna myśleć, że takie jest jej przeznaczenie. Obwinia siebie i odmawia sobie podstawowych praw ludzkich, nie czeka na poprawę swojej sytuacji. Traci nadzieję i poczucie godności. Czasem w odruchu desperacji, podejmuje zamach na życie swoje lub sprawcy.
9. Mechanizm psychologicznej pułapki - ofiara nie jest w stanie zrezygnować ze związku, w który zainwestowała tyle czasu, zapału i energii. Czuje się osobiście odpowiedzialna za jakość związku. Ciągłe żyje nadzieją, że będzie lepiej, inwestuje w związek dalej i trwa w nim mimo, że cierpi, jest upokarzana i nie respektuje się jej praw. Często obwinia siebie za wszystko i wierzy, że jeśli bardziej się postara, będzie lepiej.

Podstawą do podejmowania działań z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej jest świadomość, że najważniejsze jest bezpieczeństwo osoby doświadczającej krzywdy i zatrzymanie przemocy, bez tego pomoc jest zazwyczaj nieskuteczna. Za przemoc zawsze odpowiedzialny jest sprawca. Pamiętać należy, że wahania i niekonsekwencje w zachowaniu i decyzjach osoby doświadczającej przemocy są zrozumiałe, bowiem jest to jeden z objawów doznawanych urazów.

Z Informacji dotyczącej realizacji przez Policję procedury „Niebieskie Karty” w 2021 r. opublikowanej przez Komendę Główną Policji wynika, że w 2021 roku nastąpił spadek liczby wypełnionych formularzy „Niebieska Karta” przez funkcjonariuszy Policji w odniesieniu do dwóch poprzednich lat.

W garnizonie KWP Szczecin również można zaobserwować spadek liczby zakładanych procedur, w 2021 roku założono 3.511 Niebieskich Kart. Komenda Wojewódzka Policji w Szczecinie w stosunku do całego kraju kształtuje się na średnim poziomie pod względem ilości Niebieskich Kart zakładanych przez Policję. Najmniejsza ilość Niebieskich Kart zakładanych przez Policję w 2021 roku odnotowana została w KWP Opolu: 1.231, a największa w KWP Wrocław: 7.649

Procedura Niebieskiej Karty w Polsce

Niebieskie Karty	2019	2020	2021
Liczba formularzy NK wypełnionych przez funkcjonariuszy Policji na terenie całego kraju	74.313	72.601	64.250
Liczba formularzy NK wypełnionych przez funkcjonariuszy Policji w garnizonie KWP Szczecin	4.185	3.787	3.511
Liczba osób na terenie całego kraju, co do których istnieje podejrzenie, że są dotknięte przemocą w rodzinie, w tym:	88.032	85.575	75.761
kobiety	65.195	62.866	55.112
mężczyźni	10.676	10.922	9.520
dzieci	12.161	11.787	11.129

Zródło: Informacja dotycząca realizacji przez Policję procedury „Niebieskie Karty” w 2019 r., Informacja dotycząca realizacji przez Policję procedury „Niebieskie Karty” w 2020 r. Informacja dotycząca realizacji przez Policję procedury „Niebieskie Karty” w 2021 r.

W 2021 r. liczba osób doznających przemocy domowej na terenie całego kraju wyniosła 75 761 osób. Analiza danych statystycznych wykazuje, że w 2021 r., podobnie jak w latach ubiegłych, największą grupę osób doznających przemocy domowej stanowiły kobiety. W dalszej kolejności pozostają osoby małoletnie oraz mężczyźni.

Krajowy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na rok 2023 podkreśla, że wpływ na stosowanie przemocy może mieć uzależnienie od alkoholu lub jego nadużywanie. Statystyki pokazują, że wielu sprawców przemocy domowej w chwili popełnienia czynu jest pod wpływem alkoholu. Należy pamiętać, że alkohol osłabia kontrolę nad zachowaniem i zwiększa prawdopodobieństwo reagowania złością i gniewem na trudności. Uzależnienie od alkoholu nie zwalnia z odpowiedzialności za swoje czyny, mimo że osoby stosujące przemoc często wykorzystują fakt bycia nietrzeźwym jako czynnik usprawiedliwiający ich zachowanie. Coraz częściej przyczyną przemocy domowej jest uzależnienie nie tylko od alkoholu, ale także uzależnienie od innych substancji

psychoaktywnych.

Krajowy Program powołuje się na szereg badań o zasięgu ogólnokrajowym. Badanie zrealizowane w 2019 r. na zlecenie Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej pn. „Ogólnopolska diagnoza zjawiska przemocy w rodzinie” pokazało, że zwiększa się świadomość Polaków na temat zjawiska przemocy w rodzinie, jak i mechanizmów doznawania przemocy. Na poziomie deklaratywnym zdecydowana większość Polaków nie myśli o przemocy w rodzinie w sposób stereotypowy i potrafi zidentyfikować zachowania, które świadczą o występowaniu przemocy. Badanie pokazało, że ok. 85% – 90% Polaków identyfikuje różne sytuacje, które świadczą o występowaniu przemocy, jako nieakceptowalne, co może świadczyć o coraz większej świadomości społecznej na temat zjawiska przemocy w rodzinie. Nadal jednak ok. 10% dorosłych osób uznaje różnego rodzaju przemocowe zachowania za normalne.

Najbardziej kontrowersyjna opinia na temat przemocy domowej to stwierdzenie: „ofiary przemocy w rodzinie akceptują swoją sytuację”. W tym przypadku Polacy są podzieleni niemal po równo – ok. 40% zgadza się z tym poglądem i tyle samo osób się nie zgadza, pozostałe osoby nie mają wyrobionego zdania.

Osoby, które uważają, że z różnych powodów lepiej nie wtrącać się w życie rodzin dotkniętych przemocą, stanowią około kilkunastu procent ogółu społeczeństwa. Zdaniem ekspertów w praktyce waga tego problemu jest większa, bo ludzie, którzy realnie obserwują przemoc w swoim otoczeniu, rzeczywiście boją się reagować lub też nie wiedzą, co powinni zrobić. Z tego względu działania edukacyjne i kampanie społeczne powinny koncentrować się również na świadkach przemocy i na tym, jak należy reagować w sytuacji bycia świadkiem przemocy.

III. DIAGNOZA ZJAWISKA PRZEMOCY W RODZINIE W GMINIE NOWOGRÓDEK POMORSKI

Gmina Nowogródek Pomorski jest gminą wiejską, według stanu na dzień 30 czerwca 2023 r. liczba mieszkańców wyniosła 3.320, z czego 1.678 to mężczyźni, a 1.642 to kobiety. Wójt Gminy na mocy ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej w dniu 22 września 2023 r. powołał Zespół Interdyscyplinarny ds. przeciwdziałania przemocy domowej. W skład Zespołu na terenie gminy Nowogródek Pomorski wchodzi: pracownik socjalny, przedstawiciel Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, dwóch przedstawicieli oświaty, pielęgniarka środowiskowa, kurator sądowy, dzielnicowy. Do dnia 21 września 2023 r. funkcjonował Zespół Interdyscyplinarny na podstawie przepisów ustawy przed zmianą.

Zespół interdyscyplinarny integruje i koordynuje działania podmiotów oraz specjalistów w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej, w szczególności przez: diagnozowanie problemu przemocy domowej, podejmowanie działań w środowisku zagrożonym przemocą domową mających na celu przeciwdziałanie temu zjawisku, inicjowanie interwencji w środowisku dotkniętym przemocą domową, rozpowszechnianie informacji o instytucjach, osobach i możliwościach udzielenia pomocy w środowisku lokalnym oraz inicjowanie działań w stosunku do osób stosujących przemoc domową.

W 2022 roku Zespół Interdyscyplinarny spotkał się na 8 posiedzeniach, natomiast grupy robocze powołane przez członków Zespołu spotkały się na 11 posiedzeniach. Pomocą objętych było 12 rodzin. W ciągu roku założono 7 nowych Niebieskich Kart, zamknięto 5 procedur z powodu ustania przemocy w rodzinie i uzasadnionego przypuszczenia o zaprzestaniu dalszego stosowania przemocy w rodzinie.

Procedura Niebieskiej Karty na terenie gminy Nowogródek Pomorski

Niebieskie Karty	2019	2020	2021	2022
Liczba nowych formularzy NK przekazanych do Zespołu	3	6	9	7
Liczba procedur NK w trakcie realizacji na początku roku	3	3	5	7
Liczba zakończonych procedur w roku	3	4	7	5
Liczba procedur NK w trakcie realizacji na koniec roku	3	5	7	9
Liczba posiedzeń Zespołu Interdyscyplinarnego	7	6	11	8
Liczba kobiet objętych procedurą jako ofiara przemocy	6	8	12	11
Liczba mężczyzn objętych procedurą jako ofiara przemocy	0	0	2	3
Liczba dzieci objętych procedurą jako ofiara przemocy	0	1	1	1

Zródło: opracowanie własne

Na przestrzeni ostatnich czterech lat zaobserwować można wzrost liczby zakładanych procedur Niebieskich Kart. Jest to bardzo niepokojące, ze względu na zwiększony poziom wiedzy mieszkańców na temat przemocy w rodzinie. Zarówno sprawcy wiedzy jakie kary wiążą się ze stosowaniem przemocy, ale też i ofiary przemocy są od wielu lat edukowane w zakresie własnych praw. Przemoc domowa nie jest już tematem tabu. Edukacja społeczeństwa zaczyna się już w szkole, media otwarcie mówią o przemocy domowej i ją piętnują, liczne są kampanie ogólnopolskie kładące nacisk na przemoc domową.

Z analizy procedur Niebieskich Kart prowadzonych na terenie gminy Nowogródek Pomorski w ciągu ostatnich czterech lat wynika, że najczęściej ofiarami przemocy w rodzinie są kobiety.

Ze wzrostu liczby zakładanych Niebieskich Kart na terenie gminy Nowogródek Pomorski wnioskować można, że podejmowane działania są niewystarczające. Owszem ważne jest edukowanie społeczeństwa co do istoty przemocy w rodzinie, piętnowanie tego zjawiska, ale bardzo ważne jest wzmocnienie tej części społeczeństwa, która według statystyk narażona jest na przemoc ze strony członków rodziny. Zwiększenie poczucia własnej wartości i świadomości, że nie można godzić się na przemoc pod żadną postacią może być kluczem do zmniejszenia skali zjawiska przemocy w rodzinie.

We wrześniu 2023 r. w Placówce Wsparcia Dziennego działającej w strukturach Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Nowogrodku Pomorskim z siedzibą w Karsku odbyły się warsztaty dla rodziców – trening kompetencji rodzicielskich, podczas których poruszano tematy wychowywania dzieci bez przemocy, wzmacniano kompetencje rodzicielskie z naciskiem na metody opiekuńcze i wychowawcze, alternatywne wobec stosowania przemocy. Wymiar zajęć dla jednej osoby wyniósł 20 godzin, wsparciem objęto 15 rodziców.

W dniu 23.10.2023 roku rozpoczęto gminną kampanię „Nie dla przemocy”, w ramach której obalane są stereotypy na temat przemocy domowej, wskazywana jest szkodliwość społeczna, promowane są metody wychowawcze bez użycia przemocy oraz prowadzone są działania edukacyjne i wspierające w zakresie wzmocnienia własnej wartości. Kampania skierowana jest do wszystkich mieszkańców i podzielona jest na trzy bloki: działania skierowane do dzieci w wieku szkolnym, do osób doznających przemocy oraz do osób stosujących przemoc. W ramach kampanii rozpowszechniane są ulotki i plakaty, utworzono punkt konsultacyjny dla osób doznających przemocy domowej, zorganizowano warsztaty dla kobiet mające na celu podniesienie poczucia własnej wartości. Kampania zaplanowana jest do 31.01.2024 r.

W październiku 2023 r. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie we współpracy z Zespołem Placówek Oświatowych w Karsku rozpoczęło cykl spotkań w temacie „Jest mi ze sobą dobrze”. Pierwsze spotkanie dedykowane było dla dziewcząt i dotyczyło samoakceptacji oraz sztuki komunikacji, zajęcia prowadził pracownik socjalny koordynujący działania w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej w powiecie myśliborskim.

Analiza problemu zjawiska przemocy w rodzinie w gminie Nowogródek Pomorski oraz potrzeb i oczekiwań zgłaszanych przez instytucje działające w obszarze przeciwdziałania przemocy, pozwoliły na sporządzenie analizy SWOT, która określa mocne i słabe strony, a także szanse i zagrożenia systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie w lokalnym środowisku.

Analiza SWOT

Mocne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none">funkcjonowanie Gminnego Zespołu Interdyscyplinarnego ds. przeciwdziałania przemocy domowej w gminie Nowogródek Pomorskidostępność do specjalistów takich jak psycholog i terapeuta uzależnień	<ul style="list-style-type: none">zjawisko silnie zakorzenione w środowiskuzbyt mała dostępność do specjalistów takich jak terapeuta rodzinnybrak mieszkań socjalnych, chronionych dla osób doświadczających przemocywypalenie zawodowe wywołane m.in. nadmiarem obowiązków zawodowych,

<ul style="list-style-type: none"> • dobra współpraca z instytucjami zajmującymi się zjawiskiem przeciwdziałania przemocy w rodzinie: policja, GKRPA, PCPR • działalność Punktu Konsultacyjno-Informacyjnego GKRPA • działalność Punktu konsultacyjnego dla osób doznających przemocy domowej • znajomość środowiska lokalnego przez pracowników socjalnych • wykorzystanie narzędzia jakim jest procedura „Niebieskiej Karty” • szkolenia dla osób wchodzących w skład Gminnego Zespołu Interdyscyplinarnego 	<ul style="list-style-type: none"> • przeżywaniem silnych emocji w kontakcie z problemem przemocy, nieświadomością własnych kompetencji zawodowych i granic możliwości pomocy • brak na terenie gminy organizacji pozarządowych działających w obszarze uzależnień i przeciwdziałania przemocy w rodzinie • niewystarczające środki finansowe na działania Zespołu Interdyscyplinarnego, takie jak kampanie lokalne, działania edukacyjne • brak placówek wspierających i udzielających pomocy osobom dotkniętym przemocą w rodzinie na terenie gminy, takich jak: ośrodki wsparcia dla osób dotkniętych przemocą w rodzinie, domy dla matek z małoletnimi dziećmi i kobiet w ciąży, ośrodki interwencji kryzysowej, inne placówki świadczące specjalistyczną pomoc dla osób dotkniętych przemocą w rodzinie.
Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> • wzrost świadomości społecznej dotyczącej problemu uzależnienia i współuzależnienia • zmiana postaw społecznych • zwiększenie działań informacyjnych dotyczących problematyki uzależnień i przemocy w rodzinie • stale kształcąca się kadra służb działających w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie • możliwość utworzenia punktów wsparcia 	<ul style="list-style-type: none"> • brak konsekwentnych działań w stosunku do sprawców przemocy domowej, poczucie bezkarności u osób stosujących przemoc • istniejące w społeczeństwie przekonania i stereotypy dot. przemocy, przyzwolenie społeczne na stosowanie przemocy domowej • brak gwarancji bezpieczeństwa osób doświadczających przemocy • niechęć do współpracy osób doświadczających przemocy domowej

Słabe strony to obszary występowania zjawisk, w których nie wykorzystano wszystkich sposobów poprawy sytuacji, nie wykorzystano wszystkich skutecznych działań, lub nie wykorzystano istniejącego potencjału. Odnoszą się one zarówno do obecnych jak i przyszłych potrzeb, stając się barierami w wykorzystaniu przy walce z przemocą. Z analizy problemów występujących na terenie gminy należy wyciągnąć wnioski i ustanowić cele przyczyniające się do zminimalizowania lub wyeliminowania słabych stron.

IV. PODMIOTY FUNKCJONUJĄCE NA TERENIE GMINY NOWORÓDEK POMORSKI ŚWIADCZĄCE POMOC W PRZECIWDZIAŁANIU PRZEMOCY W RODZINIE

Na terenie gminy Nowogródek Pomorski działają następujące podmioty świadczące pomoc w przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie:

1. Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy Domowej – kompleksowo realizuje procedurę Niebieskie Karty, opracowuje gminny program przeciwdziałania przemocy domowej i ochrony osób doznających przemocy domowej, dokonuje diagnozy zjawiska przemocy na terenie gminy, organizuje kampanie społeczne z zakresu przeciwdziałania przemocy.
2. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej – zapewnia obsługę organizacyjno-techniczną zespołu interdyscyplinarnego, pracownicy socjalni diagnozują sytuację i potrzeby osoby dotkniętej przemocą w rodzinie, udzielają kompleksowych informacji,

uczestniczą w pracach Zespołu Interdyscyplinarnego oraz grup diagnostyczno pomocowych.

3. Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych – podejmuje czynności zmierzające do orzeczenia o zastosowaniu wobec osoby uzależnionej od alkoholu obowiązku poddania się leczeniu w zakładzie leczenia odwykowego, ma możliwość wzywania sprawców przemocy domowej na rozmowę interwencyjną, prowadzi punkt informacyjno-konsultacyjny dla osób uzależnionych i współuzależnionych od alkoholu i substancji psychoaktywnych, przedstawiciel GKRPA uczestniczy w pracach Zespołu Interdyscyplinarnego oraz grup diagnostyczno pomocowych.
4. Placówki oświatowe – przedszkola, szkoły – organizują na terenie szkół zajęcia edukacyjne dotyczące przemocy, pedagog szkolny ma bezpośredni kontakt z dziećmi i młodzieżą, w ramach swych kompetencji obejmuje dzieci i młodzież, ze zdiagnozowanym problemem przemocy, wsparciem na terenie szkoły, jest uprawniony do sporządzenia formularza Niebieska Karta, uczestniczy w pracach Zespołu Interdyscyplinarnego oraz grup diagnostyczno pomocowych.
5. Placówka Wsparcia Dziennego - organizuje zajęcia edukacyjne dotyczące przemocy, wychowawca oraz psycholog mają bezpośredni kontakt z dziećmi i młodzieżą. Psycholog w ramach swych kompetencji obejmuje wsparciem dzieci i młodzież, ze zdiagnozowanym problemem przemocy. Psycholog prowadzi również indywidualne spotkania z dorosłymi ofiarami przemocy domowej.

Ponadto na terenie Powiatu Myśliborskiego działają instytucje zapewniające pomoc mieszkańcom gminy Nowogródek Pomorski:

1. Komenda Powiatowa Policji – przyjmuje zgłoszenia od ofiar i świadków o stosowaniu przemocy domowej oraz podejmuje interwencję w tych sprawach, a także realizuje procedurę Niebieskie Karty, funkcjonariusze uczestniczą w pracach Zespołu Interdyscyplinarnego oraz grup diagnostyczno pomocowych.
2. Sąd Rejonowy – orzeka w sprawach karnych i rodzinnych, ma możliwość stosowania kar wobec sprawców przemocy oraz przymusu poddania się terapii dla sprawców przemocy, kurator uczestniczy w pracach Zespołu Interdyscyplinarnego oraz grup diagnostyczno pomocowych.
3. Prokuratura Rejonowa – prowadzi postępowania przygotowawcze i wyjaśniające w sprawach dotyczących przestępstw związanych ze stosowaniem przemocy domowej.
4. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie – udziela poradnictwa specjalistycznego, tworzy i realizuje program korekcyjno-edukacyjny dla sprawców przemocy.
5. Regionalne Centrum Kryzysowe – zapewnia wsparcie w zakresie wczesnej interwencji psychologicznej i psychoedukacji.
6. Powiatowa Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna – prowadzi poradnictwo specjalistyczne oraz terapię dla dzieci i młodzieży oraz rodziców.
7. Placówki służby zdrowia – ośrodki zdrowia (lekarze, zwłaszcza pierwszego kontaktu, pielęgniarki, ratownicy medyczni), szpitalny oddział ratunkowy – w razie rozpoznania

symptomów świadczących o stosowaniu przemocy mają uprawnienia do sporządzenia formularza Niebieska Karta, przedstawiciel służby zdrowia uczestniczy w pracach Zespołu Interdyscyplinarnego oraz grup diagnostyczno pomocowych.

V. CEL GŁÓWNY PROGRAMU

Tworzenie spójnego i skutecznego systemu przeciwdziałania przemocy domowej rozpoczęło się w 2005 r. od uchwalenia ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, w 2023 roku zmieniono zapisy ustawy poprzez zmianę nazewnictwa, doprecyzowanie zjawiska przemocy domowej oraz rozszerzenie kompetencji osób zajmujących się przeciwdziałaniem przemocy domowej.

Ustawa określiła zadania, zasady postępowania wobec osób doznających przemocy domowej oraz wobec osób stosujących przemoc. W celu zwiększenia skuteczności przeciwdziałania przemocy domowej ustawa położyła nacisk na działania polegające na podnoszeniu świadomości społecznej w zakresie przyczyn i skutków przemocy. Odpowiedzialność za realizację polityki zwalczania przemocy spoczęła na rządzie oraz jednostkach samorządu terytorialnego.

Celem głównym Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej na lata 2024 – 2027 jest zwiększenie skuteczności przeciwdziałania przemocy domowej oraz zmniejszenie skali tego zjawiska w gminie Nowogródek Pomorski.

VI. CELE SZCZEGÓŁOWE PROGRAMU

Cele szczegółowe Programu wynikają ściśle z celu głównego i opierają się na celach zawartych w Krajowym Programie Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na rok 2023 oraz projekcie Rządowego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej na rok 2024.

Cel 1: Zintensyfikowanie działań profilaktycznych w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej

Kierunek działań	Rodzaje działań	Realizatorzy	Wskaźniki	Termin realizacji
Poszerzenie wiedzy ogółu społeczeństwa, w tym zainteresowanych służb na temat zjawiska przemocy domowej	Diagnoza zjawiska przemocy domowej na obszarze gminy	Zespół Interdyscyplinarny	liczba przeprowadzonych lokalnych diagnoz zjawiska przemocy domowej	2024 r. 2025 r. 2026 r. 2027 r.
	Monitorowanie zjawiska przemocy domowej na obszarze gminy	Zespół Interdyscyplinarny	liczba opracowanych raportów dotyczących monitoringu (diagnoza i ewaluacja) zjawiska przemocy domowej na terenie gminy	2024 r. 2025 r. 2026 r. 2027 r.
	Prowadzenie na stronie internetowej działu zwiększającego wiedzę o dostępności	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej	Liczba odsłon	2024 r. 2025 r. 2026 r. 2027 r.

Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej na lata 2024 – 2027 w Gminie Nowogródek Pomorski

	osób zagrożonych i dotkniętych przemocą domową do istniejących form i metod wsparcia oraz do instytucji świadczących usługi z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej			
Podniesienie poziomu wiedzy i świadomości społecznej w zakresie przyczyn i skutków przemocy domowej	Przeprowadzenie lokalnych kampanii społecznych, które: obalają stereotypy na temat przemocy domowej, opisują mechanizmy przemocy domowej oraz jednoznacznie wskazują na ich społeczną szkodliwość, promują metody wychowawcze bez użycia przemocy i informują o zakazie stosowania kar cielesnych wobec dzieci, promują działania służące przeciwdziałaniu przemocy domowej, w tym ochronę i pomoc dla osób doznających przemocy oraz interwencję wobec osób stosujących przemoc domową	Zespół Interdyscyplinarny, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Placówki Oświatowe, Placówka Wsparcia Dziennego	Liczba kampanii	2025 r., 2027 r.
	Współpraca między organami samorządu terytorialnego a kościołami lub związkami wyznaniowymi, w celu wprowadzenia elementów informacji i edukacji na temat zjawiska przemocy domowej do programów nauk przedmażeńskich	Zespół Interdyscyplinarny	Liczba zrealizowanych działań	2024 r., 2025 r., 2026 r., 2027 r.
Poprawa jakości systemu działań profilaktycznych	Prowadzenie działań w zakresie zapobiegania przemocy domowej zgodnie z programem nauczania	Placówki oświatowe	Liczba zrealizowanych działań Liczba dzieci objętych działaniami	2024 r., 2025 r., 2026 r., 2027 r.,

	Prowadzenie poradnictwa, w szczególności przez działania edukacyjne, służącego wzmocnieniu metod opiekuńczych i wychowawczych, alternatywnych wobec stosowania przemocy, jak również kompetencji rodziców i opiekunów w rodzinach zagrożonych przemocą domową oraz w stosunku do grup ryzyka, np. małoletnich w ciąży	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Placówka Wsparcia Dziennego	Liczba punktów prowadzących poradnictwo w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej, Liczba osób, którym udzielono porady	2024 r., 2025 r., 2026 r., 2027 r.,
	Prowadzenie działań edukacyjnych i wsparcia służącego wzmocnieniu własnej wartości	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej	Liczba zrealizowanych działań lub kampanii Liczba osób objętych działaniami	2024 r., 2026 r.,
Opracowanie i realizacja programów przeciwdziałania przemocy domowej i ochrony osób doznających przemocy domowej	Opracowanie i realizacja gminnego programu przeciwdziałania przemocy domowej i ochrony osób doznających przemocy domowej	Zespół Interdyscyplinarny	Liczba realizowanych gminnych programów przeciwdziałania przemocy domowej i ochrony osób doznających przemocy domowej	2024 r., 2025 r., 2026 r., 2027 r.,

Cel 2: Zwiększenie dostępności i skuteczności ochrony oraz wsparcia osób doznających przemocy domowej.

Kierunek działań	Rodzaje działań	Realizatorzy	Wskaźniki	Termin realizacji
Rozwój infrastruktury instytucji samorządowych, a także podmiotów oraz organizacji pozarządowych udzielających pomocy osobom dotkniętym przemocą domową	Utworzenie Zespołu Interdyscyplinarnego na terenie gminy	Wójt Gminy	Liczba Zespołów Interdyscyplinarnych	2024 r., 2025 r., 2026 r., 2027 r.,
	Funkcjonowanie zespołów interdyscyplinarnych	Zespół Interdyscyplinarny	Liczba spotkań zespołu interdyscyplinarnego,	2024 r., 2025 r., 2026 r., 2027 r.,
	Utworzenie i funkcjonowanie grup diagnostyczno pomocowych	Zespół Interdyscyplinarny	Liczba funkcjonujących grup diagnostyczno pomocowych w podziale na podstawowe i rozszerzone	2024 r., 2025 r., 2026 r., 2027 r.,
	Ewidencjonowanie istniejącej infrastruktury instytucji, podmiotów oraz	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej	Aktualizacja na stronach internetowych	2024 r., 2025 r., 2026 r.,

*Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej na
lata 2024 – 2027 w Gminie Nowogródek Pomorski*

	organizacji pozarządowych udzielających pomocy osobom doznającym przemocy domowej z terenu gminy		informatora teleadresowego instytucji zajmujących się przeciwdziałaniem przemocy domowej dla mieszkańców gminy	2027 r.,
	Upowszechnianie baz danych dotyczących instytucji rządowych i samorządowych oraz podmiotów oraz organizacji pozarządowych udzielających pomocy osobom doznającym przemocy domowej w podległych pionach organizacyjnych	Wójt Gminy	Liczba podmiotów, którym przekazane zostały aktualne bazy danych	2024 r., 2025 r., 2026 r., 2027 r.,
	Rozbudowa sieci i poszerzanie oferty placówek wspierających i udzielających pomocy osobom doznającym przemocy domowej	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej	Liczba punktów konsultacyjnych dla osób doznających przemocy domowej	2024 r., 2025 r., 2026 r., 2027 r.
	Nawiązywanie, rozwijanie i wzmacnianie współpracy między instytucjami samorządowymi oraz organizacjami pozarządowymi w zakresie pomocy osobom doznającym przemocy domowej	Zespół Interdyscyplinarny,	Liczba realizowanych projektów w zakresie pomocy osobom doznającym przemocy domowej	do 2027 r.
Upowszechnianie informacji w zakresie możliwości i form udzielania pomocy osobom doznającym przemocy domowej	Upowszechnianie informacji w zakresie możliwości i form uzyskania pomocy w szczególności: medycznej, psychologicznej, pedagogicznej, prawnej, socjalnej, zawodowej i rodzinnej	Zespół Interdyscyplinarny, Placówki oświatowe	Liczba opracowanych i upowszechnionych materiałów informacyjnych	2024 r., 2025 r., 2026 r., 2027 r.,
	Opracowanie i realizacja indywidualnych i grupowych działań edukacyjnych kierowanych do osób doznających przemocy domowej, w szczególności w zakresie podstaw prawnych i zagadnień psychologicznych dotyczących reakcji na przemoc domową	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Placówka Wsparcia Dziennego	Liczba osób doznających przemocy domowej uczestniczących w działaniach indywidualnych, Liczba osób doznających przemocy domowej uczestniczących w działaniach grupowych	do 2027 r.,

*Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej na
lata 2024 – 2027 w Gminie Nowogródek Pomorski*

<p>Udzielanie pomocy i wsparcia osobom doznającym przemocy domowej</p>	<p>Realizacja procedury „Niebieskie Karty” przez uprawnione podmioty</p>	<p>Zespół Interdyscyplinarny, grupy diagnostyczno pomocowe</p>	<p>Liczba wszczętych w danym roku procedur „Niebieskie Karty”, Liczba kontynuowanych w danym roku procedur „Niebieskie Karty” wszczętych w latach poprzedzających rok sprawozdawczy, Liczba wypełnionych formularzy „Niebieska Karta-A” dokumentujących kolejne zdarzenia stosowania przemocy w sprawach toczących się procedur „Niebieskie Karty”, Liczba osób objętych w danym roku działaniami w ramach procedury „Niebieskie Karty”, z podziałem na formy przemocy, Liczba wypełnionych formularzy „Niebieska Karta-C”.</p>	<p>2024 r., 2025 r., 2026 r., 2027 r.,</p>
	<p>Realizacja programów terapeutycznych, pomocy psychologicznej, pedagogicznej, prawnej, socjalnej, rodzinnej dla osób doznających przemocy domowej,</p>	<p>Zespół Interdyscyplinarny Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Placówki Oświatowe</p>	<p>Liczba opracowanych i zrealizowanych programów terapeutycznych dla osób doznających przemocy domowej, Liczba osób uczestniczących w programach terapeutycznych, Liczba osób, które ukończyły programy terapeutyczne, Liczba osób doznających przemocy domowej, którym udzielono pomocy pedagogicznej Liczba osób doznających przemocy domowej, którym udzielono pomocy psychologicznej, Liczba osób doznających przemocy domowej,</p>	<p>2024 r., 2025 r., 2026 r., 2027 r.,</p>

			którym udzielono pomocy prawnej, Liczba osób doznających przemocy domowej, którym udzielono pomocy socjalnej, Liczba osób doznających przemocy domowej, którym udzielono pomocy rodzinnej,	
	Zapewnienie osobom doznającym przemocy domowej pomocy przez punkty konsultacyjne	Zespół Interdyscyplinarny	Liczba punktów konsultacyjnych, Liczba osób doznających przemocy domowej, które skorzystały z różnych form pomocy w punktach konsultacyjnych	2024 r., 2025 r., 2026 r., 2027 r.,
	Zapewnienie osobom doznającym przemocy domowej pomocy świadczonej przez ośrodki wsparcia oraz ośrodki interwencji kryzysowej	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej	Liczba osób doznających przemocy domowej, które skorzystały z pomocy w ośrodkach wsparcia, domach dla matek z małoletnimi dziećmi i kobiet w ciąży, ośrodkach interwencji kryzysowej lub innych placówkach świadczących specjalistyczną pomoc dla osób doznających przemocy domowej, w tym w formie schronienia	2024 r., 2025 r., 2026 r., 2027 r.,
	Zwiększanie zakresu dostępności do regionalnych telefonów zaufania dla osób doznających przemocy domowej	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Zespół Interdyscyplinarny	Liczba udostępnianych informacji dotyczących telefonów zaufania	2024 r., 2025 r., 2026 r., 2027 r.,
	Zapewnianie bezpieczeństwa krzywdzonym dzieciom w trybie art. 12a ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej	Liczba dzieci, które zostały odebrane z rodziny w razie bezpośredniego zagrożenia życia lub zdrowia w związku z przemocą domową, w trybie art. 12a ustawy Liczba zażaleń do sądu opiekuńczego Liczba stwierdzonej przez sąd bezzasadności,	2024 r., 2025 r., 2026 r., 2027 r.,

			nielegalności lub nieprawidłowości w trakcie zapewnienia dziecku ochrony.	
	Tworzenie warunków umożliwiających osobom doznającym przemocy domowej otrzymanie w pierwszej kolejności lokali socjalnych	Urząd Gminy, Rada Gminy	Liczba uchwał organów samorządu terytorialnego umożliwiających przyznanie lokali socjalnych w pierwszej kolejności osobom doznającym przemocy domowej, Liczba lokali socjalnych przyznanych osobom doznającym przemocy domowej w pierwszej kolejności.	2024 r., 2025 r., 2026 r., 2027 r.,
Monitorowanie działań pomocowych	Monitorowanie pomocy udzielanej osobom doznającym przemocy domowej	Zespół Interdyscyplinarny	Liczba zakończonych procedur „Niebieskie Karty” z uwagi na ustanie przemocy, Liczba zakończonych procedur „Niebieskie Karty” z uwagi na brak zasadności podejmowania działań, Liczba osób, wobec których podjęto działania monitorujące po zakończeniu procedury „Niebieskie Karty”, Liczba osób monitorowanych po opuszczeniu specjalistycznych ośrodków wsparcia dla osób doznających przemocy domowej, w tym osób u których przemoc ustała,	2024 r., 2025 r., 2026 r., 2027 r.,

Cel 3: Zwiększenie skuteczności oddziaływań wobec osób stosujących przemoc domową.

Kierunek działań	Rodzaje działań	Realizatorzy	Wskaźniki	Termin realizacji
Tworzenie i rozszerzanie oferty oddziaływań wobec osób stosujących	Ewidencjonowanie instytucji rządowych i samorządowych, podmiotów oraz organizacji	Zespół Interdyscyplinarny, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej	umieszczenie informatorów na stronach internetowych dwa razy w roku do dnia	2024 r., 2025 r., 2026 r., 2027 r.,

Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej na lata 2024 – 2027 w Gminie Nowogródek Pomorski

przemoc domową i wdrażanie do realizacji.	pozarządowych, które realizują wszelkie działania adresowane do osób stosujących przemoc domową		15 lutego i do dnia 15 sierpnia	
Interwениowanie oraz reagowanie właściwych służb na stosowanie przemocy domowej	Działania wobec osób stosujących przemoc domową, w tym w ramach procedury „Niebieskie Karty”	Zespół Interdyscyplinarny, grupy diagnostyczno pomocowe	Liczba osób stosujących przemoc domową objętych procedurą „Niebieskie Karty” Liczba wypełnionych formularzy „Niebieska Karta-D”, Liczba wszczętych postępowań przygotowawczych w sprawach związanych z przemocą domową Liczba odmów wszczęcia w sprawach związanych z przemocą domową, Liczba zakończonych postępowań przygotowawczych w sprawach związanych z przemocą domową przez sporządzenie aktu oskarżenia, Liczba zakończonych postępowań przygotowawczych w sprawach związanych z przemocą domową przez umorzenie postępowania.	2024 r., 2025 r., 2026 r., 2027 r.,
	Działanie i współpraca służb w zakresie monitorowania zachowań osób uprzednio skazanych za stosowanie przemocy domowej w tym wymiana informacji między nimi	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej	Liczba przekazanych organom ścigania i wymiaru sprawiedliwości (ew. sądu) informacji o ponownym stosowaniu przemocy domowej przez osoby uprzednio skazane za tego rodzaju przemoc,	2024 r., 2025 r., 2026 r., 2027 r.,
Realizowanie programów wspierających dla osób stosujących przemoc domową zmierzających do utrwalenia i wzmocnienia zmian zapoczątkowanych programami	Monitorowanie udziału osób stosujących przemoc domową w programach psychologiczno-terapeutycznych dla osób stosujących przemoc domową	Zespół Interdyscyplinarny	Liczba osób, które przystąpiły do programów psychologiczno-terapeutycznych dla osób stosujących przemoc domową, Liczba osób, które ukończyły programy psychologiczno-terapeutyczne dla	2024 r., 2025 r., 2026 r., 2027 r.,

korekcyjno – edukacyjnymi lub psychologiczno – terapeutycznymi dla osób stosujących przemoc domową	Badanie skuteczności programów psychologiczno-terapeutycznych dla osób stosujących przemoc domową	Zespół Interdyscyplinarny	osób stosujących przemoc domową liczba osób stosujących przemoc domową, które po ukończeniu programu psychologiczno-terapeutycznego dla osób stosujących przemoc domową powróciły do zachowań polegających na stosowaniu przemocy domowej	2024 r., 2025 r., 2026 r., 2027 r.,
Realizowanie programów wspierających dla osób stosujących przemoc domową zmierzających do utrwalenia i wzmocnienia zmian zapoczątkowanych oddziaływaniami korekcyjno-edukacyjnymi lub psychologiczno-terapeutycznymi.	Opracowanie i realizacja programów edukacyjnych lub/i wspierających dla osób stosujących przemoc domową, które ukończyły program korekcyjno-edukacyjny lub psychologiczno-terapeutyczny	Zespół Interdyscyplinarny	Liczba programów edukacyjnych lub/i wspierających realizowanych w gminach i powiatach, Liczba osób uczestniczących w programach edukacyjnych lub/i wspierających dla osób stosujących przemoc domową.	do 2027 r.,

Cel 4: Zwiększenie poziomu kompetencji przedstawicieli instytucji i podmiotów realizujących zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej w celu podniesienia jakości i dostępności świadczonych usług.

Kierunek działań	Rodzaje działań	Realizatorzy	Wskaźniki	Termin realizacji
Podnoszenie kompetencji, rozwijanie i doskonalenie umiejętności służb i przedstawicieli podmiotów realizujących zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej	Diagnozowanie potrzeb szkoleniowych członków zespołów interdyscyplinarnych oraz grup diagnostyczno-pomocowych w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej	Wójt Gminy	Liczba diagnoz potrzeb szkoleniowych, Liczba uczestników szkoleń z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej	2025 r., 2027 r.
Wzmacnianie kompetencji zawodowych oraz przeciwdziałanie wypaleniu zawodowemu osób realizujących	Wdrożenie systemu wsparcia dla osób pracujących bezpośrednio z osobami doznającymi przemocy domowej i z osobami stosującymi przemoc domową, w	Wójt Gminy	Liczba osób uczestniczących w różnych formach poradnictwa i wsparcia psychologicznego,	do 2024 r.,

zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej	formie m.in. superwizji, coachingu, doradztwa, grup wsparcia		Liczba zrealizowanych spotkań superwizyjnych, Liczba osób uczestniczących w spotkaniach superwizyjnych	
---	--	--	--	--

VII. ADRESACI PROGRAMU

Program skierowany jest do mieszkańców gminy Nowogródek Pomorski, a w szczególności:

- osób doznających przemocy domowej;
- osób zagrożonych zjawiskiem przemocy domowej;
- świadków przemocy domowej;
- osób stosujących przemoc domową;
- przedstawicieli instytucji pracujących z osobami dotkniętymi zjawiskiem przemocy domowej.

VIII. REALIZACJA PROGRAMU

Program będzie realizowany przez instytucje i organizacje zobligowane do działań z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej:

1. Gminny Zespół Interdyscyplinarny ds. przeciwdziałania przemocy domowej w gminie Nowogródek Pomorski
2. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Nowogrodku Pomorskim z siedzibą w Karsku, w tym Placówkę Wsparcia Dziennego
3. Wójta Gminy Nowogródek Pomorski
4. Zespół Placówek Oświatowych w Karsku
5. Szkołę Podstawową w Nowogrodku Pomorskim
6. Urząd Gminy Nowogródek Pomorski
7. Radę Gminy Nowogródek Pomorski

Podkreślić należy, że realizatorami Programu będą także wszyscy mieszkańcy gminy Nowogródek Pomorski, poprzez udział w kampaniach lokalnych i działaniach edukacyjnych. Szansą na osiągnięcie założonych efektów jest czynne uczestnictwo w działaniach skierowanych do społeczeństwa lokalnego oraz zaangażowanie mieszkańców i chęć zmian w zakresie występowania zjawiska przemocy domowej.

IX. PROGNOZOWANE EFEKTY

Program jest dokumentem opracowanym na podstawie wytycznych Rządowego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej. Głównym założeniem jest kompleksowość i interdyscyplinarność działań ukierunkowanych na wsparcie i ochronę osób doświadczających przemocy, edukację i pomoc w korygowaniu zachowań osób stosujących przemoc, edukację

kadr instytucji zaangażowanych w przeciwdziałanie przemocy domowej oraz szeroko ujętą edukację społeczeństwa.

Zgodnie z założeniami Programu realizacja celów przyczyni się do:

1. Pogłębienia wiedzy społeczności lokalnej na temat zjawiska przemocy domowej
2. Zmiany społecznego postrzegania przemocy domowej oraz zwiększenia zainteresowania i zaangażowania w sprawy związane z przemocą domową
3. Poprawy współpracy między instytucjami działającymi w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej
4. Udzielania kompleksowej pomocy osobom doświadczającym przemocy domowej
5. Ograniczenia skali przemocy domowej
6. Wzmocnienia poczucia własnej wartości osób zagrożonych zjawiskiem przemocy domowej
7. Promowania wartości rodziny i wychowania bez przemocy
8. Podnoszenia kwalifikacji i umiejętności osób pracujących z rodzinami dotkniętymi przemocą w rodzinie
9. Udoskonalenia systemu wsparcia dla rodzin dotkniętych przemocą

X. MONITORING I SPRAWOZDAWCZOŚĆ

Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy domowej będzie monitorowany corocznie. Zespół Interdyscyplinarny będzie dokonywać analizy jakościowej i ilościowej wykonanych zadań oraz będzie miał wpływ na zmiany programu i proponowanie dodatkowych zadań i projektów.

Zespół Interdyscyplinarny ds. przeciwdziałania przemocy domowej będzie corocznie składał Radzie Gminy Nowogródek Pomorski sprawozdanie z realizacji Programu w terminie do 31 marca każdego roku – za rok poprzedni.

XI. ŹRÓDŁA FINANSOWANIA PROGRAMU

Źródłem finansowania zadań zawartych w Gminnym Programie Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób doznających Przemocy Domowej na lata 2024-2027 będą środki własne gminy oraz środki finansowe z funduszy zewnętrznych, w tym rządowych, pozarządowych, programów celowych i unijnych, na podstawie złożonych wniosków.